

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

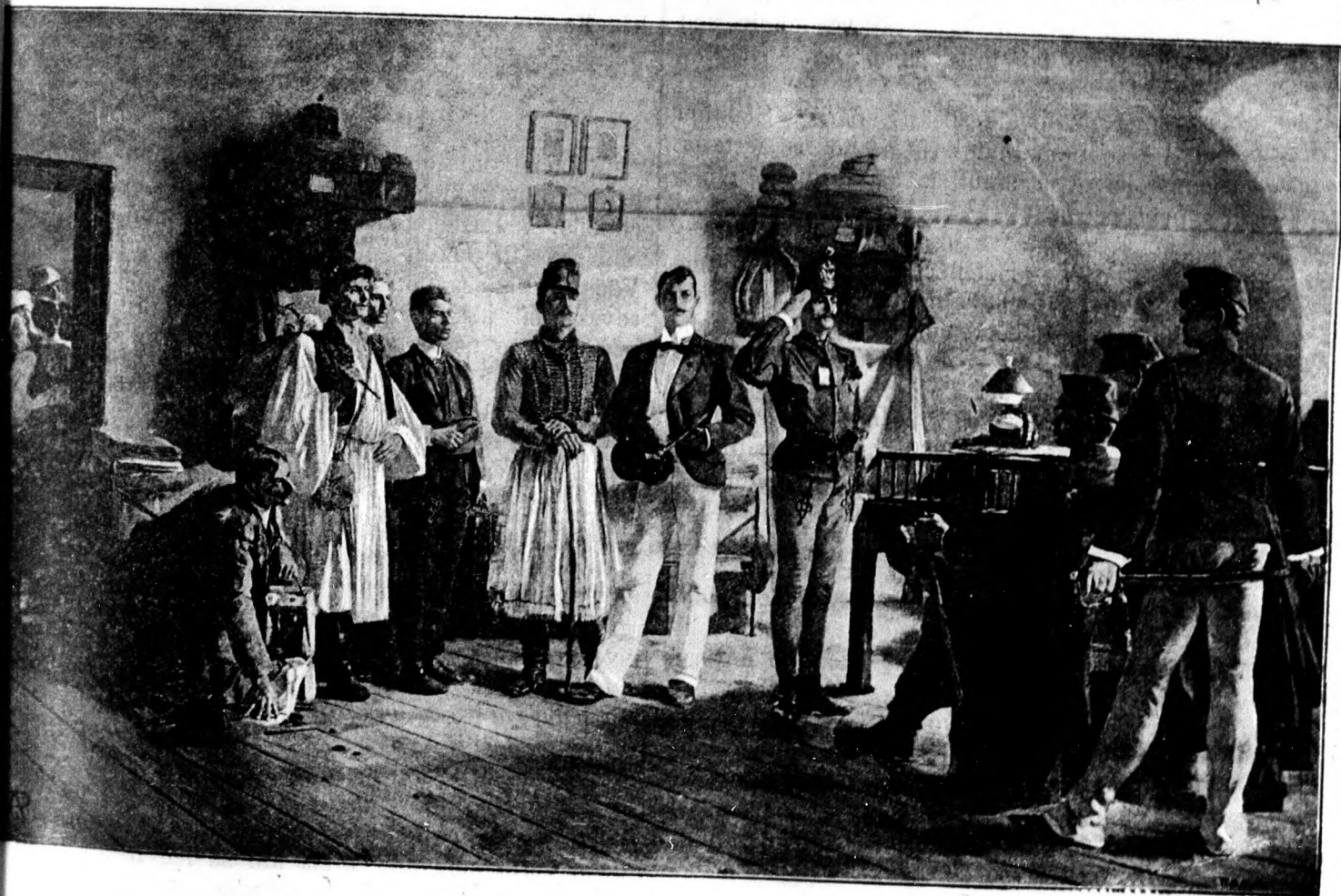
Predplatná cena:
 Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 „ — „
 Na štvrt roka —> 50 „
 Jednotlivé číslo 3 kr.

Vychodi každú nedeľu.
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNÝÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevypiatené listy sa neprijímajú.

Už druhý krok.

Zase tá česko-slovenská vzájomnosť. Ako bájka | tostne dá na javo milý, no ukryvaný cieľ svoj.
 o morskom hadovi, tak sa zjavuje z času | Tak to čítame v ružomerských «Slovenských
 na čas. A zmáha sa. Má už, ako vidno, dva | Listoch.» Možno, že preto, keď jednostranne opa-

Z vojanského života.

úžasné orgány. Jedon je otvorene, výslovne česko-slovensko-vzájomný, druhý ale opatrne v úkryte sa drží a len, aby cele zatičený a z českej strany snáď úplne prepustený nebol, príležitý majiteľ a redaktor Karol Salva zavretý sedí a časopis riadiť nemôže, terajší máloznámy a ešte nie dosť opatrný námestník jeho, na svoju vlastnú päsť vybúsil, vyblabtal stráženú tajnosť

slovutnej redakcie a fažkého previnenia sa dopustil; možno ale i to, že osten český makavejší a úsilnejšie účinkovať začal, no skutkom je, že «Slovenské Listy» ukázaly zas raz česko-slovenskú barvu. Vec sa takto stala.

Mládež slovenská nechce sa už učiť, lež vyučovať zamýšľa. Nie je spokojná s účinkovaním «národovcov,» preto ona rozvinula prápor vodcovstva. Hia! od pošetilosti mnoho vystane; ne-darmo hovorí národné porekadlo; že vajce je múdrejšie od kury. Premúdrí, zkúsení junáci začali vydávať «Hlas», mesačník veškerého druhu. Obchod s miešaným tovarom. «Firma «česko-slovenský národ.» Firma je neprotokolovaná. Spolubrat ružomerský mimoriadne potešil sa nad tým, zahorel slasťou a ponáhlal sa v úvodnom článku podať vrelý pozdrav nezralým spolubratom tešiac sa, že má už súdruha v pestovaní svojho nemlúvniatka: «česko-slovenskej» to «vzájomnosti.» Uznal tým, že čo mládež «Hlasu» otvorene, zjavne a výslovne za cieľ si vytkla, že i on v skrýši srdca svojho rojčí za tú posiaľ ešte neznámu a nepoznanú, ale vraj všetko liečiacu bilinu, ktorá nosí tak hrde meno: *česko-slovenská vzájomnosť.*

Tedy už sú dvaja, pekný párik! Šťastliví Slováci, ale že nám bude! No na bok so žartami, vec sama je dosť smutná, aspoň povážlivá a snád i nebezpečná.

Česko-slovenská vzájomnosť! Kedy? Kde? Ako? V čom? Vo vlastenectve? Rozličné máme vlasti, ktoré jednou nikdy nebudú. Fatra a Krkonoše nikdy sa nezídu. V politike? V dvúch sebe cudzích štátoch žijeme a kde sa nútene stretáme, tam sme viac protivníci ako priatelia, tým menej spojenci. V literatúre? Rôzne máme jazyky a ani dny ani druhý nezrečieme sa svojej najmenej ešte my Slováci v kultúre? Bože nás uchovaj, tam sme len rozdielni a rozdiel to stá a stá vekový. V národnom hospodárstve? O tom ani len zmienky. O tom sa ani našim vzájomnostkárom nespája. Nuž teda v čom že má byť tá vzájomnosť? Tak vidím, že len v snoch, v milom blúznení a pošetilosti a — nedaj Bože to ani vyriešiť — vo vlastizrade snád?

Tam ale Slovákovi, rozumiem tých «národne nevedomelých» alebo ako ich «národovci» menujú, tých renegátnych alebo konservatívnych Slovákovi ani Česi ani ich prepíati spojenci od «Slovenských Listov» a «Hlasu» nikdy nedostanú.

Marne pozerá Dula na sväto-václavskú korunu, tá lesk sväto-štefanskej u nás nikdy nezatiení. Darmo sa zúrite na ohromnú masu slovenského rodu, ktorá za vami nejde, že nechce s vami hľadať bratov za hranicami. Slovák je syn Uhorska a v končinách tohoto má milióny

bratov v slasti i v potrebe. Má koho milovať, kým sa spojil k zveľadku i obrane. My obyvatelia milovanej vlasti Uhorskej sme jedna národná rodina a dobre by nám bolo, keby Uhorsko ani jedného nezdarného syna nemalo, ktorý svoje blaho za hranicami hľadá.

Darmo napádate vzájomníci «česko-slovenský» náš časopis; darmo brojíte na «Pravdomilca» že vám kedy-tedy na prsty poklepá. Vaše brojenie, vaše upodozrievanie jeho neskláti, bo poznal pravdu a hlása ju rodákovi svojim, ktorí ho radi počúvajú. Že sa ho vy bojíte, to je najkrajší jeho úspech, bo nádej má v tom, že i vás na pravú cestu dovedie, na cestu pravdy, zákonitosti, ústavnosti. Krajinskú národnostnú a tak v celku svojom národniu vzájomnosť hľadajte a poslúžite vlasti, národu i rodu svojmu. Otvorené náručia čakajú vás. Matka-vlast, ktorá vás zrodila, ktorá vás chová i odpočinku popraje prachom vašim, vás volá a vy nepočúvate jej drahý hlas, krajší, úprimnejší, než «Hlas» vami milne odchovejanej mládeže. Dajte pokoj pokojnému ľudu a nepokúšajte ho.

—a.

Slovo k rodákovi.

Začiatkom tohoto mesiaca zahynul na mori jeden francúzsky šif, na ktorom sa 814 ľudí nachodilo. V hustej, tmavej hmle vrazil doň druhý anglický šif takou silou, že mu preboril bok. Voda rútila sa doň tak náramne, že tento obrovský šif asi behom pol hodiny ponoril sa so všetkým, čo na ňom bolo. V ohromnom zmätku a následkom nesmiernej hrúzy len malá čiastka ľudí sa mohla dostať k člnom a veľa ich zostalo, ktorí sa už ratovať nemohli.

Ale týmto nechceme podať zpravu o tom hroznom nešťastí, lež upozorniť vás chceme zvlášte na jeden nevšedný zjav, ktorý sa počas strašnej pohromy udal. Bolo to niečo velebného, povzniesujúceho, slávnostného. — Parížsky telegram, zostavený následkom výpovede očitých svedkov znie o ňom v stručnej krátkosti takto: „Počas božského súdu traja katolícki kňazia chodili po palube a — nedbajúc o svoj život, posledné pomazanie dávali všetkým, ktorí si to žiadali.“ Šif sa ponoroval, záhuba bola istá, len minúty delily ich od smrti, mužnou silou zdravých údoboli by sa mohli ratovať od smrti, a títo opravdoví, verní bojovníci kríža ani sa len nepokúsili ratovať sa, ani len do pokušenia neprišli láskou k telesnému životu, lež nezlomní v svätom zápale a verní svätým svojim povinnosťam, plnili tiež mužne, neohrozene, hrdinsky. Nec porta inferi... ani brány pekľej hrúzy ich neboly vstavie odstrašif a na pľaď zamedzif na drahe

krásneho, no fažkého povolania. — Podporu, uctechu, uspokojenie prinášali hynúcim spoluvriacim vzdor istej smrti v oddaní sa pod mocnú ruku Božiu. Najsúrnejšia nútenosť ratovania vlastných životov bola prevýšená najkrajšou povinnosťou svätého povolania. Mužovia títo zabudli na seba; prestali byť ľudia: ale nezabudli na povinnosť; zostali kňazmi. Mená ich neznáme, tie i s ich hrdinskými osobami pohltilo more, no vieme, že boli kňazia a pamiatka ich bude večná. Hrdí sme na to, že sme kresťania, keď kresťanstvo takýchto pastierov môže menovať svojimi. Úctu, nekonečnú, neohraničenú úctu zaslúžia takíto pastierovia stáda Kristovho, bo oni sú skutoční posvätení Pána.

Ako plačlivo, nízko, ba mizerno vyzerajú popri týchto hrdinoch viery oní, bohatí na škrekly a chudobní na skutky kňazia, ktorí pre svet-ské malichernosti, pre zisk, lesk a časnú slávu zanechajú sväté oltáre, opustia stádo péči ich sverené a idú ošemetne ta, kde sa svetské veci dejú. Cestujú v politike; vydávajú a redigujú mamonu prinášajúce noviny; otvárajú zásobné sklepy; prevádzajú kupectvá, zanedbávajúc pritom svoje prvé a jediné povinnosti kňazské, svoje úlohy, svoje povolania.

Mená takýchto kňazov sú nám známe. Bohužiaľ dosť často sa stretáme s nimi a oni patrne starajú sa o to, aby sme ich zabudnúť nemohli. Protivy tieto jedny k druhým postavené tým väčšími bijú do očí. — Aký nevýslovný rozdiel je medzi tamtými troma vznešenými kňazmi a medzi — povedzme len na príklad — opätom Molnárom, dekanom Jurišom a pátrom Lepsényim? Tamtí, čo verní apoštolovia svedomite plnili svoju povinnosť i vtedy, keď s istotou videli, že ich pritom istá smrť čaká: a neslávnny prelát Molnár, farár komárňanský na odpočinku z vlastnej chůtky a milosti, ten honosí sa v svojom, kresťanského (?) ducha (?) plnom «Kresťanovi», že však on, — opustiť faru svoju i Komárno, nezanedbáva tým svoju povinnosť a duševné záujmy svojich cirkevníkov, lebo že vraj on drží a platí pre nich na miesto seba dvúch kňazov — kaplánov. Nuž však krásna je to výhovorka? Takto vyzerať cíť povinnosti kňaza, ktorému je milšia politika svet-ská, ako chrám Boží. Utešený to pastier, ktorý v pečlivosti o stádo svoje tak ďaleko ide, že vyplníť myslí povinnosť svoju tým, keď na miesto svoje pošle k nemu mladých, nezralých ešte hotelníkov, sám ale v staraní sa o veci svetské, ešte iný, výnosný úrad si zadováži, opatrný súcako hadové.»

No nech sa mu stane dľa zásluh jeho.

Život ľudský je kniha verejná. O skutkoch kňazov dozvie sa svet. Menovite teraz v časoch strannej tlače nič zatajiť sa nedá. I veriaci ľud

krajov našich obširne sa dozvie o účinkovaní troch pravých kňazov francúzskych na topiacom sa šífe; porovnávať bude týchže so svojimi politisujúcimi kňazmi, a že porovnanie toto nebude týmto jeho farárikom na osoh, to oni sami uznajú. Pred oltármi budú ich hľadať, ako Pán Adama v raji po páde a beda tým, ktorých tam nenájdu. Zanedbávaním svojich povinností, opúšťaním svojho povolania utratia ináč patriacu im úctu. My len to povieme, že vďaka, vrúca a trvalá sláva kňazom pravého ducha. Kto ale sám ošemetne od-dial sa od svojho povolania, ten nech nepoža-duje nadpráva a výsady nie pre osobnosť ale len pre rúcho. Kňaz — ale len pravý kňaz bol ovšem radcom ľudu nášho a bude ním i naďalej, kým len zostane skutočným kňazom. Takýchto si ctíme i dôverovať im budeme, inakším ale nikdy!

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Uprázdnený vyslanecký mandát. Imrich Latkóczy jaknáhle bol vymenovaný za podpredsedu k administratívemu súdu, zriekol sa vyslanectva a tak v Balassa-Gyarmatoch bude nová voľba. Tamejšia liberálna strana ponúkla mandát grófovi Antonovi Forgachovi, čestnému hlavnému notárovi novohradskej stolice. Voľba sa pravdepodobne jednohlasne prevedie.

Ministerský predseda barón Bánffy vo Viedni. Barón Bánffy prišiel v nedeľu predpovedaným do Viedne a jaknáhle vystúpil so železnice, hneď navštívil rakúskeho ministerského predsedu grófa Tauna. Odpoľudnia vrátil sa nazad do Budapešti.

Jako počuť barón Bánffy vyjednával s rakúskym ministerským predsedom v otázke vyrovnania. Rakúsky ministerský predseda udajne mal ubezpečiť br. Bánffyho, že úfa, že sa mu podarí rakúsky parlament do riadnej kolaje priviesť, a tak prijme vyrovanie.

Gróf Thun dosiaľ vyjednával s viac stránkami, ale ani jednu si nevedel nakloniť, všetky mu nedôveru hlasovali pre rečové nariadenie, ktoré nechce nazad ziahnuť. V takýchto okolnostiach je málo výhľadu, žeby rakúska ríšska rada prijala vyrovanie. A rakúsky ministerský predseda napriek tomuto neztratil úfnosť, že prevedie vyrovanie. Gróf Thun si trúfa že presvedčí Rakúšanov o tom, že v záujme Rakúska leží hlavne a v prvom rade prijatie vyrovnania s Uhorskom. Zvedaví sme, či sa toto podarí pánu grófovi Thunovi?

Sankcionované zákony. Kráľ teraz sankcionoval tie náhrhy zákonov, ktoré snem posledne prijal. Tak zákon o zaokrývaní trov za verejné opatrovanie nemocných dostal číslo 21; zákon o hospodárskych a priemyselných úverkových spolkoch ale číslo 23.

Z ministerstva obchodu. Štátny sekretár v ministerstve obchodu, Ladislav Vörös zaľakoval a najbližšie má byť aj prepustený.

Za príčinu tohoto zaľakovania udáva sa tá okolnosť, že minister a štátny sekretár už od dávnejších čias nenaživali v najlepšej shode. Námestníkom Vörösa má byť ministeriálny radca Schmidt, bývalý direktor millenárnej krajinskej výstavy.

Porada v otázke samostatného cla. Jako sme v minulom čísle sdělili 14-ho tohoto mesiaca zasadol zvláštny výbor k porade, ktorý sa radil v záležitosti colnej otázky. Vieme, že vláda vypracovala colnú tarifu na ten pád, jak by sa Uhorsko stalo od 1-ho januára samostatným colným územím. Ponevác je toto ale tak vážna otázka, jaká sa v našom štátnom živote len zriedka kedy vyskytne, vláda následkom toho chcela v tejto otázke vypočúť mienku viac vynikajúcich mužov.

Títo vynikajúci muži radili sa od štvrtku do utorku, to jest do 19-ho tohoto mesiaca. Na porade predsedal minister obchodu barón Dániel, ktorý prosil na porade zúčastnivších sa, aby na tejto porade len vo všeobecnosti pojednávali colnú otázku, to jest aby vyslovili svoju mienku, či sú za spoločné colné územie a či zatò, aby sa Uhorsko stalo samostatným colným územím.

Výsledok tejto odbornej porady javí sa v tom, že bol verejne pojednávaný celý rad národno-hospodárskych otázok. Otázky tieto byly pojednávane z praktického stanoviska. Tu vyšlo na javo, že skoro všetky priemyselné články donášame z cudzozemska a tak sme až priveľmi odkázaný naň. Za druhé dokázane bolo, že sú záujmy poľných hospodárov a priemyselníkov totožné. Keď niečo tlačí poľného hospodára, to tlačí aj priemyselníka. Keď sa hospodárom nič neurodí, nemajú ani priemyselníci zárobku, taktiež nemajú ho ani vtedy, keď zbožie nemá ceny. Naopak ale aj gazdovia uznali, že sa poľné hospodárstvo dá iba tam s prospechom prevádzat, kde je vyvinutý priemysel, to jest, kde sa surové poľno-hospodárske plodiny doma zpracujú. Keby sme surové plodiny nevyvážali do cudzozemska, mali by tieže väčšiu cenu, pritom všetkom by ale bol lacnejší život.

Mnohí z členov porady boli za samostatné uhorské colné územie, lebo dľa ich nábladu môže u nás priemysel iba tak zkvitnúť. Nemusíme sa toho báť, že Rakúsko nepustí dnu naše zbožie, lebo keby sa tak stalo, tak my nepripustíme k nám rakúske priemyselné články a tým Rakúšania utrpia o moc väčšiu škodu, než my.

Minister obchodu v utorok zavrel poradu, prosiac tých členov, ktorí chcú svoju mienku písomne zadať, aby to spravili do konca júla, keď budú všetky reči vytlačené.

Minister orby v cudzozemsku. Minister orby Ignác Darányi odcestoval na dlhší čas do cudzozemska, aby tam študoval poľno-hospodárske pomery. Záležitosti ministeriuma povedie za ten čas štátny sekretár Mikuláš Kiss.

Španielsko-amerikánska vojna. Tejto vojne bude už čo chvíľa koniec. Amerikánske vojská zaujali už mesto Santjago a tým je osud vojny rozhodnutý. Španielov nabili na mori a teraz ich ubili aj na suchu. Teraz sa už vážne pomýšľa na uzavrenie pokoja, čo napomáhajú aj ostatné mocnosti.

Ľud a zákon.

Neodtajiteľná vec je, že ľud veľa hrešil a hreší proti krajinským zákonom.

Hrešil a hreší, tak na pobreží Hrona, Váhu ako pri toku Dunaja, Tisy, Sávy a Drávy.

Príčina tohoto je zrejmá.

Takmer deň po dni vidíme, ako ľud napáda kosou, kameňom v ruke svojich vodcov, úradských a napáda i pokojných spoluobčanov našej vlasti uhorskej. On vystaví prsia svoje bodákom žandára, lebo nesvedomitiť a falošní proroci pobúrili myseľ jeho.

Vodcovia socializmu, anarchizmu a iní podobní buričia, ako šašky vrhli sa na zelené polia nášho ľudu a ničiac plod pilnosti a práce jeho, pred oči jeho postavili mu červenú zástavu s falošným, nepravým heslom: «nepracuj, ale bojuj.» Bojuj proti právu a pravdám zákona, bojuj proti správe krajinskej a vrchnostiam, bojuj na život a na smrť.

A následok tohoto je, čo každodenne vidíme: pokuta, trest, žalár až po — šibenicu.

Ľud hŕfne vandruje pred súd, ženy, deti biedia, plačú, a polia jeho, tie kropí dažď a slnko ohrieva a zarastajú — bodliakom.

A ktože je tomuto všetkému na príčine?

To, že ľud nezná a nepozná zákony.

On je tam, kde niet svetla, v príšeri večerného mraku. Keď sa priblíži k nemu vlk v rúchu ovčom a poukázuc na bohyňu spravdnosť, riekne, že je to mátoha, stryga, ktorá mu pokazí kravu, v zaslepenosti uverí, že mu treba túže zničť, alebo jemu samému zahynúť. — Keď ale v súdnej dvorane rozumný sudca sosnime mu belmo s oka, on banuje a uzná, že prehrešil sa oproti vlastnému dobru a prospechu.

Niet predmetu, o ktorom by bol pospolitý ľud tak málo poučovany ako o tom, že čo je to ten krajinský zákon.

Dľa jeho umu zákon je takou pravdou, akú páni spravia.

Tak ľahko je potom ľud búrit.

Zákon ľud tak ľahko nepochopí, lebo ho neporozumie.

Zákony síce vychádzajú v každej reči, lenže ich ľud nečíta a ani mu ich nik nevysvetľuje.

Pravdu zákonov Božích učia kňazia v chrámoch, učitelia vo školách.

Pravdu zákonov krajinských neučí nikto, ona leží po kanceláriach úradníkov, sudcov a advokátov.

Lud blúdi a ide ako za svetlonosom, pochybuje, lebo nezná, čo je zákon a pravdu jeho nepozná.

Krajinské zákony majú byť ľudu podané a i s časom na čas vysvetľované, do pamäti vstevované spôsobom pochopu jeho prístupným.

Pochop o práve a moci zákona, o povinnosti a potrebe jeho plnenia, mal by byť už v ľudových školách v spôsobe katechizmu do srdca dieťať vstevovaný, ďalej potom ale v rúchu čítanky, rozhovoru a rozprávky prednášaný.

Zákony, týkajúce sa života ľudu mali by byť v krátkych poučných a i zábavno-poučných článkoch v ľudových časopisoch sdeľované a vysvetľované, v páde potreby ale i v osobitných spisoch ľudu predložené.

Lud naučil by sa zákon poznať, ctíť a vážiť, poznal by cestu pravú sám, a vtedy neujal by sa v ňom žiaden iný smer ako smer zákonom vyznačený.

Ďľa zákona len ten môže žiť, kto zákon pozná!»

Priateľ ľudu.

DOPISY.

Pobedím, 15-ho júla.

Slavná Redakcia!

Doterajší náš pán farár Jozef Turček opustil nás a išiel za farára do Cifer. Nesluší sa síce povedať, že nebanujeme veľmi za ním, nuž ale musím s pravdou von a musím soznať, že nikto nevylicieval u nás za ním horké slzy.

Príčina tohoto je tá, že pán farár Turček nevedel sa stotožniť so svojimi farníkmi. On bol ľudár, my ale liberáli. Popri tom nenašli sme v ňom nikdy skutočné kresťanské srdce, ktoré by bolo rado pomáhalo v biede sa nachádzajúcim.

Miesto neho prišiel k nám za farára pán Alfons Bernkopf, dosiaľ farár v Ciferoch. O tomto pánovi počúvali sme aj dosiaľ len samé pekné veci a tak sme sa veľmi tešili jeho príchodu.

S úctou

Krešťan.

Liptovský Sv. Mikuláš.

Otený Pán Redaktor!

U nás sa v politickom ohľade nič zvláštneho neudalo, čo by zaslužilo spomenutia. Myslím ale, že nemusíme písať vždy o politike, môžeme písať aj o takých veciach, ktoré sa nás bližšie týkajú, než politika. Nateraz sa nás najbližšie týka stav úrod, tedy o tomto predmete chcem pár riadkov napísať.

Posledne sme dostali skutočné leto s horúcimi pa-
pršleky slnečnými a pod navstávšim teplom raže a jač-
mene chytro zrejú, takže jačmene miestami už aj kosia.
Následkom častých dažďov zbožia polahly, a zjavuje sa
brdza v nich, dosiaľ ale zapríčinila len veľmi malú škodu.
Kosenie lúk je v prúde, výsledok je dost dobrý. Ze-
miaky a zahradné rastliny sa za častých dažďov dobre
vyvinuly. Statok je, pokiaľ je krmu nadostač, v do-
brom stave, ani na ceny sa gazdovia nemôžu ponosovať.

Robotnícke pomery sú tiež dobré; chlap dostane
na deň pláce 1 zl. ba aj 1 zl. 20 krov, ženské 40—50
krov bez chovy.

Z tohoto vidno, že s terajším stavom môžeme byť
úplne spokojní.

Budúene viac.

Roľník.

Lipt. Sv. Michal, 18. júla.

Vysokostený pán Redaktor!

Málo ct. čitateľov bude znat našu malú, len málo
vyše 400 duší počítajúcu dedinku. Veď sám prístup do
nej je ťažší, než bárs do ktorejkoľvek obce v našej sto-
lici. Chee-li niekto prísť do našej obce z Bešeňovej, musí
prísť k nám cez vodu; ak chce po suchu prísť k nám,
musí ísť okolo až na vlašiansky most; chce-li niekto poza
Váh na vicinálke prísť, nuž vybegá z neho ešte aj to,
čo pred rokom bol zedol. Z Nemeckej Lupče mu tiež
neradím na voze prísť, radšej nech ide popri pilach peší.
Len viete komu je najľahší prístup k nám? Pltníkovi.
Toto je naša milá, tichá dedinka, Liptovský Sv. Michal.
Čo je pamätihodné spomenúť, aj to v krátkosti chcem
verejnosti podať. Od dávnych rokov mali tu Obrečaňovci
železný hámor, a len pár rokov je tomu, čo ostatný ma-
jiteľ toho hámru zomrel, takže jeho najmladší syn hámor
predal aj s gruntom Makovičkovcom a spol., títo na
jeho mieste spravili papierovú fabriku, kde teraz už viac
chudobných ľudí pracuje. Je u nás aj nová píla parou
hnaná, ktorá ročne tisíce a tisíce klátov popílí. Ešte aby
som nezabudol, máme tu aj faru a v nej pána farára
a gazdinú.

Táto fara na dôchodky je jedna z lepších fár v
Liptove, tak že si pán farár ozaj po panský môže v nej
žiť, len to je chyba pri takýchto farároch, že pri tak
velkej добрôte, zabúdajú na dobrodinceov, na štát. Na
poslednej zkuške, ktorá sa vydržiavala v miestnosti škol-
skej, nevideli sme na predsedníckom stole iného, ako
pána farára a jeho gazdinku presidovať. Prečo neprišiel
pán dozorca našich škôl, každý si domyslí, že následkom
hor uvedených príčin: cez vodu nepôjdeš, mohol by sa
utopiť; do okola je i ďaleko ale aj zle; z Kúta na
Sliače a na N. Lupču; alebo popri Váhu na Ivačnovú
tiež nie, lebo by sa v ňom všetko smiešalo.

Pozrime teraz samú školu a v nej vydržiavanú
zkušku. Keď po viac predmetoch prišiel rad na maďar-
skú reč, pán učiteľ ponížene sa spýtal pána farára, že
či môžu dieťky niečo z maďarčiny odpovedať? A čo pán
farár na to? Žeby vraj netrúpal dieťky takými darom-
nosťami! Nuž hľa! tu máte za dobré zlým sa odpláca-
júceho farára, ktorý nechce vedieť, že tomu, alebo tam
tomu dieťafu zišlo by sa i tých pár slov, ktoré sa na-
učilo, keď pôjde niekam do sveta. Ten pán farár ne-
chce pochopiť slová, ktoré povedal pán V. Groo, v jeho
cvičebnej knihe: že ako je dobre, keď príde Slovak
medzi Maďarov a môže sa sjednať a tak dohovoriť
s ním.

K našej dedinke patria pod tohoto pána dozorca
ešte tu okolo nás, našej podobné dediny, do ktorých pán
dozorca nerád chodí navštevovať školy naše, ako to i

z horudaneho prípadu vidno. Tieto dediny vo verši takto naši chlapi a dievčatá spievajú:

Kalikuli Kalameny,
Teplie Lúčky, Madočany,
Svätý Michal, Bešeňová,
i ku tomu Ivachnová.

Prosím ešte pána redaktora, keď uznáte môj dopis za hodný, aby bol uverejnený a budem ho čítať v našom milom „Opravdovom Krestane,“ budem sa usilovať častejšie doň dopisovať. Srdečný pozdrav od nás!

Iskyriskoryskakovič.

Otvorený list na gazdov oravskej, liptovskej, spišskej a šarišskej stolice.

Ctení gazdovia! Dozista už viete, že ma vysoká vláda vymenovala do Liptovského Sv. Mikuláša za vandrovného učiteľa pre pestovanie lanu. Mojou povinnosťou je každému hospodárovi, ktorý sa zaujíma o pestovanie lanu, radou a vysvetlením poslúžiť, ktorý ma o to buď písomne, buď ústne požiada.

Ponevác ale po tieto dni na rozkaz vlády odcestujem do cudzozemska, menovite do Čiech, Moravy, Štýrska, Saska a Pruska, taktiež aj do Sliezska, aby som tam znovu študoval pestovanie a vyrábanie lanu, z ktorej cesty sa iba v októbri vrátim, práve preto prosím ct. pánov hospodárov, aby mali trpezlivosť do tých čias pokým sa vrátim.

Aby som už ale aj teraz zabezpečil dobrú úrodu tým, ktorí prípadne chcú lan siať, treba mi poslúžiť radou, jako majú pripraviť pôdu už tohoto roku. Odporúčam tedy všetkým cteným hospodárom, ktorí chcú budúceho roku lan pestovať, aby k tomuto vybrali v dobrej sile byvsu, prípadne ražou posiatu, pohnojenu pôdu, ktorá má dosť hrubú úrodnú kôru, dažď ľahko vpije; túto roľu nech hneď po sožatí raže zorú ale len na poldruha cöla hlboko a keď zarastie burinou, nech bránou vykynožia burinu a pred nastúpením zimných mrazov nech ju hlboko zorú aspoň na 9 cölov a zatým nech nechajú roľu dobre vymrznúť, lebo do tej budú musieť na jar jaknáhle zem odmrzať, siať lanové seme.

Viem, že mnohí nesúhlasia so mnou, pritom všetkom, že som skúsil, že v cudzozemsku všade tak robia aj na najhornatejších vidiekoch, práve preto prosím tých, ktorí mi neveria, aby mnou odporúčaný spôsob vyprobovali na celkom malom kúsku zeme.

Tých, ktorí spravia próbu, prosím nech mi sdedia svoje meno a byt.

Ohľadom zaopatrenia semena a speňaženia lanu budem mať v zime príležitosť s pánmí hospodármi sa rozprávať a teraz len toľko poznamenám, že sa pomery v tomto ohľade polepšia a pestovaniu lanu nebude na prekážke nedostatok pracovných síl a dražoba spracovania lanu.

S vlasteneckým pozdravom
Liptovský Sv. Mikuláš 12-ho júla 1898.

Ludvik Füredy,

diplomovaný hospodár, odborný štátny učiteľ pre pestovanie lanu.

BESEDNICA.

Tri zvony.

— Napísal *Béla Szivos.* —

Dva zvony mala dedina, ale ani tieto dva nemaly súladu, lebo väčší sa už dávno puknul a darmo ho ťahal Peter Burkáč, zvonár, čo mu síly stačily, nebolo v tom odplaty, zvuk zvona nezalieval ani do prostred dediny a ešte i ten slabý zvuk bol tak traslavý, tak rvúci, akoby bol toho úbohého starca prosil, aby ním radšej nemikal!

Druhý, menší, ten by síce nebol puknutý, ale tento už bol natoľko sodratý a mal taký zvláštny zvuk, ako keď by boli dve motyky spolu udierali, pán kurátor veľmi múdre povedal naň, že „ohluchol“, preto znie tak podivne.

Ale marne ohluchol malý zvon, marne zvučal tak traslave väčší: nesmilovali sa nad nimi ani eklésia ani Peter Burkáč; tamtá nedala uliät nové a Peter tým silnejšie mikal posvätené nástroje: ak by snáď mohol nejaký silnejší zvuk z nich vylúdiť.

A tak by to bolo šlo bohvie do kedy, keby zas nebola zablúdila jalovica poctivého a bohobojného Martina Kalinu z lúčiny, kde ju vyhrali na pašu.

Ale jalovica zablúdila. Zaiste tráva sa jej sprikryla a v teľacom rozume si umienila, že veru ona trochu ďalej zajde; tam v druhom chotáre ako by sa ukazovala lepšia tráva.

Myšlienku nasledoval skutok a jalovica, Risuľa, popásajúc sa pekne, pomaly pohla sa ďalej.

Ani hájnik, ani iný tulák, ktorý by jej bol zastal cestu, nikde sa neukazoval a tak sa stalo, že Risuľa už v treťom chotáre pochutnávala si na paši.

Lenže tu už Risufu spozorovali, ako sa pustila do čateliniska aby si tam pochutnala. Majiteľ toho pozemku neďaleko kopal a keď uzel jalovicu, najprv ju udrrel poryskom motyky a potom ju zahnal na obecni dom, rozpovediac vyhrážave rychtárovi, aby jalovicu nize zlatky nevydal ani svätému, lebo bola v škode.

Akonáhle Martin Kalina spozoroval, že teľata niet, hneď tušil, obzvlášť keď videl zo stôp, že sa Risuľa pohla von z chotáru. Pokrútil hlavou, na krk zavesil si kapsu, palicu vzal do ruky a pohol sa hľadať uprechlicu.

A ju aj našiel. Lenže skoro onemel, keď zvedel od rychtára, že musí za ňu zaplatiť zlatku. Strašná nesvedomitosť toľko pýtať!

Ale Kalina nemal ani zlatovky. Sosňal teda smutný kapsu a dal ju rychtárovi do zálohu; a potom palicou šľahol jalovicu a pobral sa domov.

Ale ako prišiel ku kostolu, zahlaholily zvony vo veži a to nielen jeden, ani dva, ale naraz tri! A jak pekne, jak velebne hlaholily, ako keďby boly z čistého striebra! Vyzváňali voľákemu poprednému umlému a práve smutný sprievod zabočil zo susednej ulice.

Kalina zastal, zbožne sňal klobúk s hlavy a díval sa na smutný sprievod. Ale ani po odchode pobrabného sprievodu sa nepohol, oprel sa tam o jeden akáč a s duševnou radosťou naslúchal velebne hlaholenie zvonov. Počúval do tých čias, pokým hlahol neutíchoť.

Potom sa pekne, ticho pohnul domov. Rozmýšľal, hlboko, veľmi hlboko. Jalovicu ani raz neudrel a bol si veru umienil že ju vytľčie pre túlanie; ale ani ju len

nevyhrešil. Odpustil jej, a ticho viedol ju za povrázok domov. Veď len jej má čo ďakovať, že počul tak velebné hlaholenie zvonu!

Keď došli ku chotáru dediny, Kalina sa obrátil, dlho sa díval na vežu s plechovým krovom a potom vylietol mu z prs takýto vzdych:

— Oh, Bože môj, keby dakedy i mňa pochovávali za takého hlaholu zvonov!...

Márnomyseľná, nerozumná túžba! Veď je eklésia tak chudobná ako kostolná myš, a ani do súdneho dňa nevedela by dať uliať nové zvony. A to ešte takéto!...

Ale Martin Kalina často čítaval i bibliu a v terajších jeho veľkých myšlienkach zrazu mu len zableskla rozumom výpoveď múdreho Šalamúna, že: „Prevedenie každej vôle má svoj čas.“

No, vôľu, tú má Kalina veľkú, a spôsob jej prevedenia bude tiež, lebo *on sám* dá tie tri zvony uliať!

A tak sa potešil tejto peknej myšlienkou, jako by už tie tri zvony tam na veži boli visely a hlaholily.

Keď na tretí deň odišiel vymeniť v zálohu ponechanú svoju kapsu, zavítal potom i k tamojšiemu kňazovi a za veľkých duševných obáv spýtal sa ho, že kde a za jakú summu ulialy tie zvony tak pekného hlaholu.

Duchovný mu to s radosťou rozpovedal, ešte mu ukázal aj účty, ale tlkot srdca zastavil sa Kalinovi, keď počul, že za také zvony treba složiť okrúhlych štyritisíc dvesto zlatých.

Tak sa cítil ako by bol omráčený; sotva sa vedel od kňaza porúčať. Štyritisíc dvesto zlatých! To je strašne mnoho peňazí, veď on ešte v celom svojom živote nevidel ešte ani len tisíc na jednej hromádke, nie by to štyritisíc. Obrovská summa, obrovská!

Ale preto zase mu len prišla na um výpoveď múdreho Šalamúna, že „Prevedenie každej vôle má svoj čas a spôsob.“ A to zase silu, dôveru vlialo v zkomrútené srdce Martina Kalinu a takto zvolal:

— Keď som i chudobný ale predsa to len prevediem. Však mi dobrý Pán Boh pomôže.

Lebo veru Martin Kalina z pozemských majetkov nemal viac než jednu starú chalupu a krem toho kus poľa a niekoľko kúskov statku nič iné nemohol nazvať svojim. Ešte i jeho dobrá žena Maria pred tromi rokmi zomrela, nechajúc ho vdovcom, a veru ona bola mu na veľkej pomoci.

Potom pribral sa Martin Kalina k tej veľkej práci, aby nashromáždil ten veľký poklad. Bol vždy pracovitým človekom, ale teraz pracoval dvarazy toľko ako inokedy a čo zarobil, všetko odložil do posledného groša na zvon. Ani za svet by nebol strovil ani krajciara. Od tých čias si ani len slaniny neodkrojil ku chlebu, ale keď bol čas jedenia, vstúpil do komory — tam vysel na drevenom klíne pôlt slaniny — a koncom noža poznal na nej ten kus, ktorý by bol mal zjesť s chlebom a riekol si: No, teraz by bol toľkoto zjedol, ale nebanujem, nech ostane na zvon. Dobré by mi padlo, veľmi dobre by mi padol ten kúsok slaniny, ale lepšie mi padne potom ten hlas zvonu.

Tak to šlo každodenne, pokým celý pôlt nebol poznačený ako zjedený. Vtedy si pôlt s veľkou radosťou poobzeral a potom ho predal na základinu zvonu.

Ani z mlieka svojej kravy nepíjal, i to všetko predal. „Mlieko je sladké, ale sladší je hlas zvonu!“ hovorieval si.

Takýmto spôsobom sa pomaly hromadily peniaze. Po dlhom čase shromadilo sa prvých, zas o dlhý čas druhých, konečne tretích a štvrtých tisíc zlatých.

Veľké bolo blaho Kalinovo, i v sne už vždy počul hlaholenie zvonov. Ale ako by aj nie, keď sa už iste skoro splní túžba jeho duše: pochovajú ho za pekného hlaholu zvonov, keď sa odoberie z tohoto plačlivého údolia. Chybuje ešte dvesto zlatých, a i tie budú onedlho pospolu! Ej, keby len ešte žila jeho stará, aby i ju mohli vyprevadiť do emitera za toho velebného hlaholu troch zvonov. Úbohá, dobrá Mária, že nemohla byť účastná toho veľkého potešenia!...

Konečne nadišiel dávno očakávaný čas, keď celá summa do krajciara bola pospolu. Úplných devätnásť rokov pracoval a hladoval za ňu Martin Kalina, ale nechybovalo z nej ani krajciara.

I zvonár už ulial zvony a jedného odpoľudnia doviezli ich do dediny na troch vozoch, fahaných volmi. Pekné, utešené boly všetky, snáď na celom svete nemajú páru!

Na druhý deň vytiahli zvony do veže, všetky deti chytily vyťahovací povraz, aby im v pozdnej starobe prišla na um významná udalosť.

Martin Kalina sa len díval a díval ako jeden zvon za drahým fahajú do výšky, ale neprehovoril ani slova, len oči si utieral a kedy-tedy chmatal si srdce. Tak zvláštne, tak ťažké bolo mu dnes srdce: nikdy si ho takto necítil. Pravdepodobne od radosť.

Práve v jednu sobotu previedla sa veľká práca vyťahovania zvonov, ale v ten deň nezazvonili na nich. Nie, zajtra; vtedy zazvonia na nich prvý raz. Sám dekan sa v kostole pomodlí. Prísľúbil, že príjde.

Martin Kalina nespál celú noc ani za máčny mak. Ale veď akože by mohol zaspať pred takou slávnosťou.

Na svitaní už chodil okolo kostola a rozťúženým zrakom pohliadol do veže.

— Onedlho už počujem ich hlas, onedlho!

I ľudia sa už začali pomaly schádzať. Obstali Kalinu. Každý by sa bol rád obšírnejšie dozvedel, ako zapatriť zvony, ale Kalina len pozeral hore na vežu a mlčal; ani len nevedel, čo hovoria ostatní.

Raz povedal len toľko okolostojacím.

— Veľmi mi je naplnené srdce radosťou, susedia, veľmi. Snáď ani nevydržím... Ale veď i ja sa už môžem pobrať za moju ženou... Splnilo sa, za čo som pracoval, klopotil, hladoval... Hneď ich počujeme, hneď...

A skutočne zvonár práve vyšiel z fary a uberá sa do veže. Pyšný bol teraz Peter Burkáč a s významu plným pohľadom dával ľudu na vedomie, že sa hneď začne veľká vec.

Burkáč čoskoro zmizol vo dverách veže s tými dvoma šuhajmi, ktorým dovolil pomáhať pri fahaní zvonov. Okolo stojací ľud stíchol a každý uprel zrak na vežu, ta, kde visely zvony.

O chvíľku bolo počut slabý ruch z veže, už chytli povrazy, už fahajú zvony, vidno pohyby cez úzke okienko veže. Zrazu ticho, potom hlučnejšie a hlučnejšie zahlaholí najväčší zvon:

— Bum-bam-bum-bam.

Martin Kalina chytil sa ramena obrovského chlapa Jána Tokodského, ktorý práve stál pri ňom:

— Jaj, chyt ma, Janko, chyt ma!

Do začiatočného hlaholenia veľkého zvonu čoskoro zamiešal sa zvuk druhých dvoch zvonov. A jak utešene, jak srdce prenikave! Niet viac takých troch zvonov na celom svete, veru niet!

Martin Kalina vždy lepšie stískal ramená obra Tokodského, zrazu ho ale pustil. Tvár mu zbledla ako vosk a slzy lialy sa mu po nej potokom.

Náhle obúma rukama chytil sa srdca:

— Oh, to je utešený hlahol... Bože môj, Bože môj...

S tým sa Kalinovi podlomily kolená, potočil sa a klesol hore znakom na zem. Oči mu byly také ako sklo, ale ešte i teraz hladely na vežu.

Obor Tokodský jednou rukou zdvihol Kalinu so zeme a pýtal sa ho:

— Čo vám je, bátko?

Ale úbohý Kalina už nedal odpovede.

Vedomkyňa stará Repcová, ktorá liečievala obyvatelstvo celej dediny, hneď bola na čistom čo sa stalo, len čo pozrela na Kalinu, hneď riekla:

— Skonal, duše moje, skonal. Akiste puklo sa mu srdce... Oh, ale je šťastný ten Kalina, veru šťastný: hľa, on bude prvý, ktorého za zvuku nových zvonov pochovajú!

O dochovávaní domácich zvierat.

Podáva *Andrej Kavulyak*.

(Pokračovanie.)

Preto aj následkom rozohriatia usporíme $\frac{1}{5}$ potravu, tiež aj pri rozohriati potravy potrebné je pozorovať na to, aby sa potrava následkom zbytočného rozohriatia v hromade nepokazila; v tomto páde treba hromadu porozhadzovať. Roztrepanie, toto sa zvlášte pri švábke a pri zrne užíva. Zemiaky sa uvaria, utlú a so sladom pomiešajú, ktorý sa už pred $\frac{1}{4}$ hodinou do kaše vložil; na 30 kilov zemiakov vezme sa 1 kilo sladu, táto látka sa teraz pri častejšom prilievaní vrelej vody silne mieša, a do tých čas roztrepáva, dokiaľ ruka horúčosť v nej panujúcu zdrží, na to sa kaša zakryje, miešanina zostane za 5 hodín ticho stáť a potom sa ešte za 5 do 6 hodín v kadi ponechá, len že sa teraz každú hodinu pomieša; konečne začne z počiatku sladká miešanina kysnúť; potom sa prinesie do potravnnej komory a dľa ľúbosti sa vodou rozriedi, so sečkou pomieša a tak statku podáva. Záživná sila tejto miešaniny stojí k zemiáčnym pomyjám v takom pomere jako 5 ku 1. Keď sa zrno rozšrotuje, pomieša sa letnou vodou a z tohoto umieša sa husté cesto, nechá sa za 24 hodín vriieť, na to sa vodou rozriedi a zvlášte kŕmnému statku dáva.

Každý krm sa rozdeľuje: 1. na udržovací, to jest taký, ktorý sa len v takej miere statku dáva, aby tenže len vyžil, ošoh ale nám takýto statok, čo len udržovací krm dostáva, — žiaden dať nemôže; s udržovacím krmom sa len môžu staré voly, koré nič nerobia najme v zime chovať: jako udržovací krm rátame pri rôznom statku, — čo najviac od toho závisí jaký je ťažký ten statok, k. p. keď je jeden kus 300 kilov ťažký, tak potrebuje denne 5 klgr. udržovacieho krmu. 2. Na úrodný krm, ktorý sa pridáva ku udržovaciemu krmu preto, aby nám už statok dajaký ošoh dával, tieto dva krmy dovedna spojené voláme úplným krmom; najviac ale úplného krmu potrebuje mladý statok a taký, ktorý malý priestor potrebuje. Mladý statok sa má viac ráz, cez deň asi 4 do 5 ráz kŕmiť, jako starý, ktorý sa len 3 razy denne má kŕmiť, pri kŕmení musíme aj na to pozor dávať, aby sa premienka krmu odrazu nestala, to jest, aby sme naraz so suchým krmom neprestali kŕmiť a potom so zeleným odrazu začali, lebo skrze to môžu aj všelijaké nebezpečné choroby povstať. Soľ je pre náš statok veľmi osožná, taký statok, ktorý soli nedostáva, vždy obližuje všelijaké dvere, múry atď. čo je veľmi nebezpečné lebo sa pri tomto ľahko zadrhnúť môže, soľou je

dobre každý krm, — ktorý dlhšie časy na hrbe leží, aby sa tak chytré nezkažil — posýpať; mnoho soli statku tiež nenie osožné, lebo potom chytré povstane pri tomže riedka stolica.

Opatrovanie na paši.

Žiadnej pochybnosti netrpí, to gazdovia aj dobre vedia, že pasenie dobytku v poli je prirodzenej povahy jeho viac primerané, jako keď sa chová len na maštali neprestajne, čo by hneď mal i hojnosť dobrého krmu; svedoctvom tohože nám je, že rožné hovädá, ktoré na velikánskych rovinách južno-amerikánskych „Pampas“ menovaných celý rok žijú pod holým nebom, sú najzdravšie, náležite vypasené a týchže mäso býva chutnejšie, jako z hoviad na maštali vykŕmených. Tomuto spôsobu chovania dobytku iba v teplejších krajinách možnému, naše pastviská priravnáť sa nedajú preto, že sú zväčša zanedbané; hovädá potulujú sa celé dni bore-dolu na suchom, vypálenom pozemku, kde stebielko záživnej trávy zriedka vidieť; k tomu nemajú hovädá stromovým opatreného miesta, kdeby v čas poludňajšej páleivosti v chládku si poležať mohli, a čo je hlavná vec, nemajú ani dobrej vody na pitie.

Aby tedy miesta chotáru k paseniu dobytku vykázané tomuto cieľu i zodpovedať mohli, postarať sa treba o ich udržovanie v slušnom stave. Prvá starosť je o vodu; jestli tedy potočnej vody nielo, založiť sa musí nevyhnutelne studňa, z ktorej by voda potrebná k občerstveniu dobytku do válova vtekať mohla. Ďalej k ochrane trávnika treba podeliť celý kus pastviska na menšie záhony, ktorých jedny nechajú sa v pokoji, žeby tráva na týchže zakoreniť sa mohla; medzitým drží sa dobytok na tých druhých kusoch; keď ale dlhšími dažďami povrch zeme priveľmi rozmokne, treba neomylné ďalšie pasenie pristaviť, aby zem náležite obschla. Nič zaiste pastvisko tak nekazí, jako keď hovädá svojimi nohami popritlačuje trávu do mokrej zeme. Na ochranu ale dobytku pred úpekami slnečnými nesmieme nijak zapomenúť a jestli by stromovia pri pastvisku nebolo, treba nevyhnutne na jednom odseku nasadiť aspoň vrbové stromovia, ktoré najrýchlejšie narastie. Pasenie na strniskách hneď zaoľať. Počas pasenia statku v jaseni máme statok obzvlášte keď prší, do maštali alebo päť vohnať, aby tomuže zima neuškodila.

Ku opatrovaniu statku patrí tiež aj čistota, lebo nielen kone máme pri čistote držať ale aj všetky iné domáce zvieratá, čo je najúčinnivejším prostriedkom udržania zdravia, preto potrebné zvieratá nielen dostatočným stelivom zaopatríť, lež sa musí aj rožný statok, jako kone, usilovne česať; potom okolo statku, ako aj okolo všetkých iných zvierat má sa vždy každý ticho chovať; a má hospodár aj svojich sluhov k tomuto veľmi prisno pridŕžiavať, ponevác surové zachádzanie so zvieratmi je znakom nevzdelanosti, surovosti. Ostatne surové zachádzanie so zvieratami aj zvieratá robí roztopašnými a divými, čo hospodárovi veľkej škody narobiť môže.

V maštali statok má byť tak poviazaný, aby každý druh statku osobitne stál, t. j. aby voly nie s kravami a jednoročné telce s dvojročnými, alebo čo je ešte horšie krava s koňom atď. nestály. Keď máme statok na maštali, obzvlášte v zime, je veľmi dobre tenže aspoň každý druh, tretí deň von vypustiť, lebo keď statok v maštali stojí, tak tomu okončiny (nohy) celkom zdrevnatejú čo je statku veľmi škodlivé; keď máme ale moc statku dobre je, ba áno aj máme pri tomže vždy jedného dozoreň držať, aby pozoroval, žeby sa pri tomže statku, dajaké

nešťastie nestalo; keď ale máme dajedon kus statku chorý, tenže sa má od zdravého statku celkom odstrániť a okrem toho má sa pri tomže chorom vždy dakto držať, krm takéhoto chorého hovädá má byť o mnoho lepším, jako čo zdravým hovädám dávame.

Osobitná čiastka.

O dochovávaní domácich zvierat.

Ku dochovávaní domácich zvierat, k osobitnej čiastke rátame: 1. Rožný statok. 2. Kone. 3. Mulice a somáre. 4. Svine. 5. Ovce a kozy. 6. Drôbež.

I. Rožný statok.

Rožný statok je najviac rozšírený po našej zemi, obzvlášte ale kravy sa skoro všade, kde človek žije, v každom podnebí a v každej krajine nachádzajú, ktoré sú od Boha zvlášte pre človeka stvorené, — len v horúcich piesočnatých krajinách arabských, kde veľblúd miesto kravy zaujíma a tiež vo veľmi studených krajinách kravy sa nenachodia. Rožný statok, jako nám je známo, patrí medzi meridzavé zvieratá, do ktorej triedy patria aj daktoré divé zvieratá; sem prislúcha aj prísne vzato byvol, ktorého ale ešte málo pestujeme, lebo je ešte pridivý, nemá pekných údov a mlieko tohože špatne razí.

Rožný statok má radšej bohatú zem, jako chudobnejšiu, najme ľubi dobré lúky so sladkou trávou; pre močaristé krajiny sa najlepšie hodia kone, ale rožný statok nie, rožný statok potrebuje v krme na jednu časť suchej podstaty 2 do 3 časte vody; pľúca pri tomže rožnom statku sú nie tak dobre vyvinuté jako u koní, preto je rožný statok do behu nesúci.

Rožný statok má zubov 32 rezákov; žiadno tela tieže nezadrží, ale ich váľa a až potom dostane trváce zuby; medzi ôsmima volajú sa dva predné kliešte, za týmito nasledujú dva prostredné, za prostrednými nasledujú krajné kliešte, a za týmito zas druhé krajné kliešte. V 1½ roku vyjdu rožnému statku predné kliešte, tieto potrebujú asi pol roka kým sa s ostatnými zubami vyrovnajú, v 3 roku dostane hovädo prostredné kliešte vo 4½ roku dostane ale hovädo krajné kliešte zuby, tieto sa do 5. roku vyrovnajú s druhými zubami. Stály zub je vždy širší jako mliečny zub, ktorý má tmavšiu farvu, okrem toho má mliečny zub takzvané hrdlo, čo stály zub nemá.

My môžeme vek rožného statku, najme kráv aj dľa rohov poznať, t. j. krava dostane po každom otelení jedon veniec na rohy a dľa tých vencov by sme mohli vedieť roky kravám, ale dľa týchže iste určiť sa nemôže, lebo dakedy sa krava len každý druhý rok otelí a dakedy sa jalovica prvej a dakedy neskorej naláme a tieto vence ďalej povstanú aj od náramného premenenia krmu. Žalúdok rožného statku sa značne oddeľuje od žalúdka iného statku, tenže zaleží: z bachora, z čepeca, knihy a opravdového žalúdka. Meridzanie stane sa tak, že krm príjde najprv do bachora, tu sa obráti na gule, po krmení tieto gule pomocou gágora vyjdu zase do papule a medzi týmto prejdu ešte aj cez čepiec; voda, alebo mokry krm, na pr. pomyje, ktoré neprijdu viac nazpät do papule, touto tieže nejdu do bachora, len hned do čepeca odtiaľto do knih, z knih ale do opravdového žalúdka. Kniha pozostáva so samých štráfov asi z deväťdesiatich, bachor ale slúži len jedine jako komora.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Ministri v Liptove. Ministerský predseda br. Desider Bánffy vo štvrtok rano prišiel do Lubochne, na návštevu tu letujúcej rodiny ministra kulta Júliusa Wlassicsa; na nádraží dietky ministra Wlassicsa: Tibor, Július a Margita čakaly ministerského predsedu. Barón Bánffy po príchode naraňajkoval sa vo villo Wlassicsovej a potom v sprievode ministrovej rodiny vyviezol sa do čarokrásnej lubochňanskej doliny. Vrátiac sa s prechádzky, manželka ministra Wlassicsa dala k pocte svojho hosta obed, po ktorom barón Bánffy odcestoval nazpät do Budapešte.

Birmovka. Spišský biskup, jeho osvietenosť pán Pavel Szmrecsányi 8—10. júla udeľoval sviatosť birmovania v Hornej Orave. Na ceste ho všade slávnostne prijali, čo sa veľmi milo dotklo arcipastiera. Pán biskup v rečiach k ľudu upravených vyzdvihol nábožnosť a vlasteneckosť Oravcov.

Udalosť na železničnej stanici. Po tieto dni odcestovať mal ministerský predseda D. Bánffy z Herkulesových kúpeľov. Keď vlak stál na stanici, cele zadychčaný dobehnu ku predstavenému stanice jedon rumunský sedliak a prosil o kartu do Karanšebešu, predstavený mu však nechcel dať, lebo že sa už oneskoril a keď sedliak nedal si povedať a silou chcel vystúpiť na vlak dal ho žandarmi vyvieť zo stanice. Na perrone prechádzajúci sa ministerský predseda, ktorý čakal pokým mu jeho osobitný vozeň prípnú k vlaku, spozoroval výjav a spýtal sa kúpeľného komissára čo sa stalo. A keď sa to zvedel, prehovoril s predstaveným stanice, že by azda predsa len dobre bolo toho úbohého sedliaka vziať na vlak, lebo mu premeškanie vlaku zaiste mnoho galiby narobí. Sedliaka hned nazpät dovedli a dostal kartu, ačkoľvek mal o 50 krov menej; tie mu dal kúpeľný komissár. Barón Bánffy prv než by bol vystúpil do svojho vozňa, dal si zavolať sedliaka k sebe a spýtal sa ho na meno. — Juon Balan — odpovedá tento — načo mu ministerský predseda ešte 5 zlatých pichnul do ruky s tým, aby si budúce lepší pozor dával na hodiny. Prekvapený Rumun ani nevedel ako sa má poďakovať svojmu protektorovi a všetko čo bol vstave povedať bolo: Se treaska Domnule! (Boh vás živ pane!). Až keď vlak odjachaľ zvedel od spolucestujúcich, že ten pán, ktorému ďakovať má, že môže na čas prísť domov, je nikto iný ako sám ministerský predseda Uhorska.

Smrť. Turzovský dekan a farár Ján Tvrďý zomrel v 46. r. veku svojho v Karlových Varoch, odkiaľ mrtvolu dovezli do Žiliny. Pohrab mal 15. t. m. za veľkej sústrasti početného obecnstva došlého z celej hornej Trenčanskej.

Uhorskí katolíci a 20-te stololetie. Blížime sa ku koncu 19-ho stololetia a uhorskí katolíci so zvláštnou a významnou slávnosťou prestúpia do 20-ho stololetia. V Budapešti jestvujúci katolícky spolok (Katholikus kör) mieni zariadiť roku 1900-ho, na deň korunovania sv. Štefana veľkú národnú processiu ku svätej pravici tohoto prvého uhorského kráľa a tým chce zasvätiť 900-ročné jubilaum jestvovania katolíckej cirkve v Uhorsku. Spolok obrátil sa k primasovi s tou prosbou, aby bol usporiadateľom slávnosti na pomoci. Jeho Eminencia schvaľuje slávnosť a prislúbil, že bude na pomoci zariaditeľom slávnosti.

Dar kráľov. Jeho veličenstvo kráľ sto zlatých daroval zo svojej privatej pokladnice ev. ref. cirkve v Nitre, jako podporu na stavbu chrámu.

Smútok Desidera Szilágyiho. Populárneho predsedu snemovne vyslancov, dra Desidera Szilágyiho potkal veľký žiaľ. Jeho 80ročná matka, vdova po Ludvikovi Szilágyi rod. Anna Lukács v sobotu zomrela. Všeobecne váženú matrónu v pondelok pochovali v Nagyvárade za prítomnosti veľkého obecnstva. Pri pohrabe celebroidal biskup-kardinál Laurenc Schlauch. Na pohrab došiel Desider Szilágyi z Karlových Varov, kde sa od niekoľkých týždňov zdržoval. Smrť staruškej matky jeho vzbudila všeobecnú sústrasť.

Vyznačení delníci. V budapeštianskej hlavnej dielni štátnych železníc bola po tieto dni pekná a dojímavá slávnosť. Jeho veličenstvo kráľ totiž strieborným záslužným krížom vyznačil troch robotníkov dielne, asie Jana Huszára, Ferdinanda Schulza a Bélu Sedmáka. Všetci traja už päťdesiat rokov pracujú v dielni a za celý čas vyznačili sa svojou pracovitosťou a vernosťou. Správa dielne k počtu vyznačených delníkov sriadila peknú slávnosť, pri ktorej vyznačeným pripnuli kráľom darované záslužné kríže. Na slávnosti zúčastnili sa všetci úradníci železničných dielni ako i celé robotníctvo. V statočnej práci sošediveli delníci teraz po 50ročnej službe utiahnu sa na dobre zaslužený odpočinok a aby bez starosti mohli žiť, dostanú peknú pensiu.

Budapešť na parížskej svetovej výstave. Na svetovej výstave v Paríži zastúpená bude i Budapešť. Mestská rada na poslednom svojom zasadnutí pod predsedníctvom mešťanostu Halmosa ustálila už soznam vystaviť sa majúcich predmetov, a týmto cieľom odhlasovala na potrebné trovy 108.000 zlatých. Obnos ten pripadne na farchu rozpočtov na rok 1899. a 1900.

Žatva. V južných krajoch našich Horniakov sa žatva už všade započala. Počasie sa premenilo, teplé lúče slnečné ohrievajú dozierajúce zbožie. Výhlady sú všeobecne dosť prajné. Raže a jačmene sú veľmi pekné, len žitá (pšenica) sú miestami chybné, lebo z veľkej čiastky ležia poválané. Vôbec gazdovci ufajú dobrú žatvu, len keďby pekné počasie potrvalo, aby zbožie mohli suché dopratať do stodoly. — Jako nám s viac strán píšu, stoja aj ovocné stromy husto pokryté ovocím, zvlášte ale slivky dobre zarodily, aj jablček bude dosť, hrúšiek bude už značne menej. Orechy tiež sľubujú peknú úrodu.

Učiteľov osud. Život Štefana Bacsyho dvadsaťšesťročného učiteľa je veľmi smutný. — Ešte pred dvoma rokmi keď bol v obci Tinnye v stolici šopronskej učiteľom, vypuknul v obci oheň, pri ktorej príležitosti menovaný učiteľ trom ľuďom ratoval život i nasadením vlastného života. Počas ratovania ale padla mu daska na hlavu, následkom čoho za polroka chorý ležal. Úplne viac ani nevyzdravel takže zanechať musel svoju učiteľskú stanicu a za jeden čas choval sa u rodiny. Pred dvoma týždňmi prišiel do Budapešti hľadať si nejaký zárobok. Keď tieto dni polícia držala hľadku v VI. okrese zaviedla ho čo človeka bez zamestnania a bytu ku kapitáňstvu, zkadial ho ale dnes na poludnie prepustili. Hladom umorený tackal sa sem i tam, až konečne úplne bez sily klesnul na ulici a zamdlel. Ochranci odviezli nešťastného učiteľa do Rochusovej nemocnice.

Mešťanosta mesta Prešporoku. Gustáv Dröksler ide na odpočinok. Dröksler slúži už od 35 rokov, mesto Prešporok, behom ktorého času vždy si vedel získať a vydobíť uznanie predstavených a lásku spoluobčanov. Na odpočinok ide preto, lebo je chorľavý.

Oheň. Vo Vrbici bol 16-ho júla rano oheň. Zho-rely dva domy s vedľajšími staviskami. Čo zapríčinilo oheň, nevie sa.

Veľká defraudácia. V Arade prišli na stopu ne-slýchane veľkej defraudácii. Pokladník sirotskej stolice Ján Krivány vyše štvrtmilionu zlatých defraudoval zo sirotskej kassy a potom sa odobral svetom. Táto veľká defraudácia zapríčinila v Arade veľký krik. Svolané bolo výborové shromaždenie, na ktorom jednodhlasne vyzdvihli z úradu viceispána stolice, predsedu sirotskej stolice, hlavného stoličného účtovníka a stoličného fíškala. Ján Krivány kradol sirotské peniaze už od rokov a aj teraz len náhodou prišli na stopu defraudácii. Pokladník sirotskej stolice Ján Krivány 2. júla idúc na urlaub dal si prezrieť kassu. Kassu revidoval sirotský kontrollór, stoličný hlavný účtovník a stoličný fíškus a všetko našli v poriadku a o tomto vydali Kriványovi aj svedoctvo. Krivány s týmto svedoctvom vo vrecku utiekol — kam? to dosiaľ nik nevie. Peniaze, ktoré Krivány ukradol, patrii maloletému Almásimu, ktorý taktu prišiel o celý majetok. Táto defraudácia je tiež živým dôkazom toho, aby sa stoličná administrácia soštatnila a tým sa koniec stal terajšiemu stavu, v ktorom o dozore, o kontrole v mnohých stoliciach není ani reči.

Posúdený vrah. V januári minulého roku Alfonz Hradil, z Moravy došlý tuľák zavraždil v Dob ulici starú manželku delníka Jozefa Kocho — potom vlámajúc sa do jednej skryne ukradol šperkov v cene 200 zl. a 8 zl. v hotovosti. Vraha kurentovali za dlhý čas bez výsledku, až v marci podarilo sa vraha chytiť žandárom v Sárdoku (marmarošská stol.). Hradila dovezli do Budapešti, kde ho súdna stolica odsúdila na smrť. Kráľovská tabula však zmenila výrok smrti a posúdila vraha na doživotný žalár. Trestná záležitosť dostala sa až ku kráľ. kúrii, ktorá 19. t. m. pojednávala pravotu a potvrdila výrok kráľ. tabule. Hradil na ten spôsob právoplatne odsúdený je na doživotný žalár.

Povodne. Následkom poslednodňových dažďov, krom Maroša vyliat sa aj Malý a Veľký-Küküllő a Olt. Dolinu Oltu až po Bodok voda úplne zaplavila, zbožie i seno je pod vodou. Dolinu Kis-Küküllő tiež zaplavila voda úplne a počnúc od Dicső-Szent-Mártona až dolu po Küküllőszeg seno, žito i s kukuricou v celej doline stojí pod vodou. I z cudzosemska oznamujú povodne. Z Braunschweigu oznamujú, že tej noci voda dosiahla až ku mestu. Letné divadlo, prechádzky, zahrady a domy stoja pod vodou. Následkom rýchleho vzrastu vody položenie je nebezpečné. Vodné dielne i električná železnica prestaly účinkovať. Voda o 30 centimeterov vyše stojí než bol najvyšší stav vody roku 1891.

Zločin jedného socialistu. V obci Apagy (sabolčská stol.) Ján Hajnal, tamojší obyvateľ podpálil pajtu, v ktorej sedemdesiat cudzích poľných robotníkov spalo. Na šťastie títo sa ešte zavčasu prebudili a oheň udušili. Podpaľača chytili; udal, že to urobil z pomsty, lebo tamojší statkár zavolať cudzích robotníkov k poľným robotám. — Vec sa totiž tak má, že socialistami zavedený ľud nechcel si vziať robotnícke legitimácie, následkom čoho statkári tamojší dali si cudzích robotníkov doviezť a socialistami pobalamútený ľud tamojší ostal bez roboty.

Hladom zahynuté deti. Jedon madridský časopis sdeľuje, že v detskej útulni v Murcie zo 155 detí 133 zomrelo hladom, lebo správa gubernie nebola vstave peniaze dať ústavu, aby mohol najat dojky a nakúpiť potrebných potravných článkov. Tá hrozná zpráva ukazuje, že jaký úpadok nastal v Španielsku odkedy vojna zári na Kube.

Kadét a úžerník. Stumpf, kadét v 45. pešom pluku v Lwowe bol vo veľkých nesnádzach nemal peňazí. Konečne podarilo sa mu od jedného úžerníka, istého Obersingera dostať požičku, summasummárum 25 zlatých. Kadét však na termín nevedel dlžobu zaplatiť; úžerník ho preto oznámil u veliteľstva pluku. Plukovník dal si kadéta za volať a nalžil mu, aby si dlžbu do 19. t. m. usporiadal. Predvčerom, teda 19. t. m. kadét šiel k úžerníkovi a vyčítal mu na stôl svoju podlžnosť 25 zlatých, potom však siahnuť do vrecka, vytiahol revolver, a jedným výstrelom zastrelil úžerníka. — Potom, ako kto dobre vykoná svoju povinnosť vrátil sa domov, zapálil si na cigaretu a pohrúžil sa do čítania novín a tak čítal až pokým vojenská stráž neprišla preňho, aby ho odvieďa do vojenského väzenia. — Obersingera poznali v celom meste jako veľkého úžerníka, ktorý menovite medzi mladými dôstojníkmi mal svoje obeť, ktoré potom sdieral. — Proti kadétovi Stumpfovi zavedú prísne vyšetrovanie, po jehož skončení postavia ho pred vojenský súd.

Prvá obeť. Pri stavbe nového dunajského mostu ma Eskü-téri dňa 19. t. m. udalo sa prvé nešťastie. Robotník Fridrich Kász spadnul s vysokého lešenia a dolámal sa. Ťažkoraneného robotníka dobrovoľní ochrancami odviezli do rochusovej nemocnice.

Päťstoročná zrna. Na panstve grófa Szapáryho vo Fegyverneku pri stavbe jednej tehelne našli robotníci dve veľké jamy naplnené nahníтым žitom a ražou. V jednej z nich našli jeden už úplne shnitý mešec a v inom strieborné peniaze z XIII. storočia. Z toho uzatvárajú, že je to zrna asi 500ročné. V kopaní vraj zamýšľajú pokračovať za prítomnosti odborníkov.

Nešťastie železničiara. Na devín novo-veskej železničnej stanici udalo sa v utorok nešťastie. Mikuláš Bednárík železničiar pri šibovaní vozňov, keď z pomedzi nich chcel vyjsť, tak nešťastne spadol, že mu kolesá obe nohy odtrhly. Ťažko raneného odviezli do nemocnice do Prešporka.

Nový druh ovsu je tak zvaný «Horál». V Česku už minulého roku robili s týmto ovsom próby a tieto sa výtečne podarili. Ovos poskytnul 25 násobnú úrodu a dosiahol výšky do 150 cm. Ovos «Horál» pochádza z Bavorska a vyniká tou dobrou vlastnosťou, že sa dobre množí, teda sa z neho asi o tretinu menej vyseje.

Trefná poznámka. V jednom londýnskom chráme kňaz počas kázne spozoroval v jednej lavici mládenca a devu, ktorí sa láskyplne jeden k druhému túlili. Kazateľ hneď oznámil veriacim, že dve mladé osoby sa chovajú v chráme veľmi neslušne, a jestli hriechníci neprídu po Božích službách do sakristie aby sa vyznali zo svojej viny, najbližšiu nedeľu ohlási vraj ich mená s kanclá. Účinnok tejto hrozby nevystal, lebo po službách Božích dostavilo sa do sakristie viac než desať párov, ktorí prosili za odpustenie a uisťovali, že sa nabudúce budú lepšie chovať.

O smiechu. Adverius v svojom pojednávaní o smiechu toto píše: V smiechu otvoreného razu, statočného človeka znie samohláska *a*; — u flegmatického človeka *e-t* často spojené s *i*; — lískavého a skúpeho *e-t* s *u*. Jestli dvom rôzneho pohlavia zneje v smiechu jednomu *á-t* a *e-t*, a druhému *á-t* spojené s *i* bude z nich dobrý pár, jestli sa totiž soberú. Tučný človek sa o mnoho viac a hlasnejšie smeje ako chudý. Takého človeka — hovorí ďalej Adverius — sa strážme, na ktorého tvári nikdy sa neobjavuje úsmev, lebo ten je záštvivý a nemilosrdný.

Podiel chudobných z dôchodku koňských dostihov. Uhorský jazdecký spolok po tieto dni vplatil do mestskej pokladnice z dôchodku jarných koňských dostihov základine chudobných pripadajúci podiel Jarné koňské dostihy toho roku doniesly hlavnomestským chudobným 31.423 zlatých.

Nešťastie v bani. Z Gleiwitzu oznamujú veľké nešťastie. Neďaleko Morgenrothu v Panolových baňach spustil sa malo 23 baníkov a jeden dozorca do šachty sv. Gotharda. Kôš držiaci povraz však jakosi vyskočil so železného háka, následkom čoho všetci baníci srútili sa i s košom do 250 metrovej hĺbký, kde sa zabili. Strašne dokaličené mrtvoly nešťastníkov už vytiahli na povrch zeme. Chýr nešťastia vzbudil na celom okolí veľké shrozenie.

KU OBRÁZKU.

Z vojanského života.

Keby nebolo tej vojančiny, čižeby dobre bolo. Takto si vzdychne nejedon mladík — a nejedna deva. Koľko bólu, koľko žalosti a smútku ba aj strachu zapríčiní tá vojančina. Mladík, keď dorastá vše mu pride na rozum, že onedlho bude nosiť cisárov kabát a hneď je po radosti. Devy tiež so strachom myslia na vojančinu, ktorá im odnesie ich milenca na tri roky a ktože vie či aj na veky nie. Lebo veď tri roky sú dlhý čas, behom ktorého môže mládenec na devu zabudnúť.

A čo povedať o rodičoch? Títo sú len skutočne v strachu o ich synka, ktorého im povinnosť vyrve z náručia. Musia pustiť svojho miláčka ta do šireho sveta, kde sa viac nemôžu oňho starať, nemôžu ho pohladkať, keď umorený od chôdze a štrapácií sklesne; nemôžu mu pomôcť, keď ho choroba uloží na lôžko.

Jaknáhle mladík na seba obliekol cisársky mundúr nepatrí viac rodine, nie milenke, lež len cisárovi. Nuž ale veselá mladosť pretrpí všetky vojanské trampoty, a oni zdraví s radosťou vracajú sa do rodnej dedinky, do náručia milovaných a milujúcich rodičov — do náručia milienky.

Náš obraz predstavuje ten dobre známy dej, keď kaprál privedie do kancelárie k službe zavolaných. Tu stojí panský synak vedľa jednoduchého roľníka, a obidvaja podrobení sú rovnnej regule. Pri vojsku nerobia rozdielu medzi pánom a nepánom, tam sme všetci rovní, všetci musíme rovnako poslúchať.

K OBVESELENIU.

Poriadok v dome.

Jedon muž vychvaľoval svoj domáci poriadok, že počnúc od črievic či vo dne, či v noci, najde vždy všetko na svojom mieste. V tom sa mu kýchne, siaľne do vrecka a — vytiahol nočný čepce manželkin.

*

Vynašiel sa.

Cigán išiel do panskej zahrady zemiaky kraďnúť. Zahradník ho ale dostihol pri nej.

Zahradník: Cigán čo tu robíš?

Cigán: Vichor ma šem prehodil.

Zahradník: A tie korene vytrhané, tie čo znamenajú?

Cigán: Pán zahradník chytám ša ich, aby ma ten víchor zaš inde neodniesol.

Radi sa majú.

Kubo vychvaľoval sa, že ako spokojne nažíva so svojou ženou.

„Radi sa máme — hovoril — ako deti a každú

chvíľu urobíme si nejakú regráciu. Keď som triezvy, tlčem a buchtujem ju ja, a keď som opilý, tlče a brdúsi ona mňa.“

*

Použitie príležitosti.

Mudrc: Teraz mám ja dobré časy! Domov môžem ísť čo i o druhej po polnoci, lebo mám svoj vlastný kľúč.

Iný: Hlupák, veď keby ja mal kľúč, tak by nikdy nešiel domov.

Prosíme pozor dať.

V Uhorsku veľmi je rozšírené v obchode závratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, závratníkom trochu na prsty klepol, všemožnými figlami napodobňujú ju a podvádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Uhorsku nedržim ani jednatela ani podomníka. Opravdovú kosu „sv. Antona“ len u mňa možno dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytali. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria týmto dotieravým odpredávačom zriedkavými lískavými výrazmi vychválených kôs. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovelá žiadostiam kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrdá, ani primáká neni a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponač následkom tohoto obyčajne zmáčne zadná časť kosy.

Veľa gazdov následkom chybného kovania aj tú najlepšiu kosu pokazí. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponač ona už vo vykovanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kovaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom ostrení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona.“

Cena kusu:	zl.	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	kr.
Zdĺžka centimetrov:		70	75	80	85	90	95	100.	

Amerganský kosový kameň (oslička) je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornooceľová habka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Oceľové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 6 kôs franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričini.

Jozef Sohr v Somogy-Szille.

Kosa len vtedy je opravdová, jestli na stupni je môj ochranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Oceľová kosa „sv. Antona“ Sohra.

Obrázkové cenníky zašlem zdarma.

(18—15).

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 21. júla.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze		Cenné papiere	Peniaze	
		od	do		Tovar	Tovar			
Pšenica banátska	77—81	—	—	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	3700—	3800—
pešťianska	77—81	12.00	12.10	Uhorská zlatá renta 4%	120.70	121.25	Pešť. uh. kupec. b.	1424—	1427—
stolnobelehradská	77—81	12.00	12.10	Uhorské regálové úpisý 4%	99.00	99.50	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8100—	8200—
Raž (žito)	70—72	—	—	Uhorské premiové úpisý	100.70	111.20	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	621—	625.00
Jačmeň na krm.	60—62	—	—	Uhorská tiskovo-segedínska po- žička 4%	139.70	140.70	Záložné listy.		
na páľku	62—64	—	—	Uhorská žel. požička 4% v zl.	119.50	120.50	Uhorského pozem. úverového ústavu 4%	89.00	100.00
na várku	64—66	—	—	vývazkové úpisý 4%	91.70	98.80	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4%	100.00	101.00
Ovos	39—41	7.30	7.70	Spoločná požička v bež. penia- zoch 4%	101.70	102.10	Uh. úver. ústavu s prímou 4%	—	—
Kukurica	73	5.20	5.30	Žreby.			Peniaze.		
Prosó	—	—	—	Spolku „Jó sziv“	3.70	4.10	Cisársky dukát	5.66	5.71
Repica	—	12.—	12.50	Uhorského „Červeného križa“	8.20	8.70	Dvadsať-frankovník	9.63	9.68
Ďateľinové semá, luc.	—	35.—	38.—	Rakúskeho	20.50	20.75	Nemecká ríšska marka	48.80	59.00
„červené“	—	28.—	25.—	Bazilika	6.30	6.90	Striebro	—	—
Svinská masť pešťianska	—	59.00	59.50						
„vidiecka“	—	—	—						

Tlačou cis. a kráľ. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornyánskeho v Budapešti.